

EUROPSKI NADZORNIK ZAŠTITE PODATAKA

Izvršni sažetak Mišljenja Europskog nadzornika za zaštitu podataka o sporazumima između EU-a i Švicarske o automatskoj razmjeni informacija u poreznim stvarima

(Puni tekst ovog Mišljenja može se naći na engleskom, francuskom i njemačkom na internetskoj stranici Europskog nadzornika za zaštitu podataka www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Sažetak

EU je potpisao ili pregovara o bilateralnim sporazumima sa Švicarskom, Andorom, Lihtenštajnom, Monakom i San Marinom s ciljem uređivanja i olakšavanja razmjene financijskih informacija i informacija koje se odnose na poreze, čime bi se okončala bankovna tajna u poreznim stvarima.

Na temelju odredaba nedavno sklopljenog sporazuma sa Švicarskom (dalje u tekstu: „Sporazum”), Europski nadzornik za zaštitu podataka (EDPS) odlučio je pozvati zakonodavca EU-a na provedbu mjera za zaštitu podataka u budućim sličnim bilateralnim sporazumima koji se odnose na automatsku razmjenu informacija u poreznim stvarima.

Kontekst: Skupina G20 povjerala je Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) zadaću da razvije jedinstveni globalni standard za automatsku razmjenu informacija o financijskim računima, u cilju provođenja automatske razmjene informacija kao sredstva za borbu protiv prekogranične porezne prijevare i prekogranične porezne utaje kojim se osigurava potpuna porezna transparentnost i suradnja među poreznim upravama diljem svijeta. OECD je usvojio takav sustav u srpnju 2014. (dalje u tekstu: „globalni standard”).

Kako bi se proveo globalni standard u razmjeni podataka između EU-a i Švicarske Konfederacije, Sporazum – koji su stranke potpisale 27. svibnja 2015. i koji zamjenjuje prethodni sporazum na istu temu – sadrži niz odredaba kojima se uređuje automatska razmjena informacija u poreznim stvarima između dotičnih poreznih tijela u Švicarskoj i u državama članicama.

Takva povećana pozornost protiv utaje poreza i automatska razmjena financijskih informacija zahtijevaju odgovarajuće mjere za zaštitu podataka.

Zaštitne mjere: EDPS smatra da, unatoč odredbama o zaštiti podataka sadržanim u članku 6. Sporazuma, osnovne mjere za zaštitu podataka nisu u potpunosti provedene. On posebice smatra da bi bile primjerene sljedeće zaštitne mjere:

- i. uvjetovati prikupljanje i razmjenu informacija koje se odnose na poreze postojanjem stvarnog rizika od porezne utaje;
- ii. ograničiti svrhu obrade podataka na ostvarenje legitimnog cilja politike (tj. suprotstavljanje poreznoj utaji), sprječavajući uporabu u dodatne svrhe bez obavještanja osoba čiji se podaci obrađuju;
- iii. osigurati točne informacije osobama čiji se podaci obrađuju s obzirom na svrhu i načine obrade njihovih financijskih podataka, uključujući primatelje njihovih podataka;
- iv. odrediti eksplicitne standarde sigurnosti i zaštite podataka kojih se moraju pridržavati privatna i javna tijela zadužena za prikupljanje i razmjenu poreznih informacija;
- v. predvidjeti eksplicitno razdoblje zadržavanja koje se primjenjuje na razmijenjene porezne informacije i naložiti njihovo brisanje čim se takve informacije više ne obrađuju za potrebe borbe protiv porezne utaje.

I. PROVEDBA GLOBALNOG STANDARDA ZA AUTOMATSKU RAZMJENU INFORMACIJA O FINANCIJSKIM RAČUNIMA

1. Važnost automatske razmjene informacija kao sredstva za borbu protiv prekogranične porezne prijevare i prekogranične porezne utaje kojim se osigurava potpuna porezna transparentnost i suradnja među poreznim upravama diljem svijeta priznata je na međunarodnoj razini. Skupina G20 povjerala je Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) zadaću da razvije jedinstveni globalni standard za automatsku razmjenu informacija o financijskim računima. Vijeće OECD-a objavilo je globalni standard u srpnju 2014.

2. Kako bi se očuvali ravnopravni tržišni uvjeti za gospodarske subjekte, EU je potpisao sporazume sa Švicarskom, Andorom, Lihtenštajnom, Monakom i San Marinom o mjerama istovrijednim onima koje su utvrđene u Direktivi br. 2003/48/EZ (o oporezivanju dohotka od kamate na štednju)⁽¹⁾. Svrha tih sporazuma bila je urediti i olakšati razmjenu financijskih informacija, relevantnih za potrebe oporezivanja, među nadležnim tijelima zemalja uključenih u sporazume, čime bi se okončala bankovna tajna u poreznim stvarima.
3. Dana 27. svibnja 2015. predsjednik Vijeća potpisao je, u ime Europske unije, Protokol o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o mjerama istovrijednim onima koje su utvrđene u Direktivi Vijeća br. 2003/48/EZ o oporezivanju dohotka od kamate na štednju (dalje u tekstu: „Sporazum”). Odobrenje sklapanja Sporazuma od strane Europskog parlamenta trenutačno je u tijeku.
4. Radi smanjenja troškova i administrativnog opterećenja za porezne uprave i gospodarske subjekte, cilj je Sporazuma uskladiti postojeći Sporazum o štednji sklopljen sa Švicarskom s kretanjima na razini EU-a i međunarodnoj razini u vezi s automatskom razmjenom informacija. Time će se povećati porezna transparentnost u Europi te će to biti pravna osnova za provedbu globalnog standarda OECD-a o automatskoj razmjeni informacija između Švicarske i EU-a.
5. Stoga, kako bi se proveo globalni standard u razmjeni podataka između EU-a i Švicarske Konfederacije, Sporazum sadrži niz odredaba kojima se uređuje automatska razmjena poreznih informacija između dotičnih poreznih tijela u Švicarskoj i u državama članicama.
6. Povećana pažnja protiv utaje poreza i automatska razmjena financijskih podataka, međutim, zahtijevaju odgovarajuće mjere za zaštitu podataka. To je ključni aspekt s obzirom na to da se pravila OECD-a o automatskoj razmjeni nadovezuju na načela koja je već usvojilo zakonodavstvo SAD-a na tu temu (FATCA SAD-a), a koja, međutim, imaju drukčiji pristup pitanjima zaštite podataka⁽²⁾.
7. S obzirom na zaštitu osobnih podataka, treba naglasiti da Sporazum u svom članku 6. uključuje odredbe o povjerljivosti i zaštiti podataka. Osim toga, treba imati na umu da je Komisija donijela odluku o prikladnosti⁽³⁾ kojom je utvrđeno da je zakonodavni okvir za zaštitu podataka koji je na snazi u Švicarskoj u skladu s načelima Direktive br. 95/46/EZ (dalje u tekstu „Direktiva o zaštiti podataka”), čime je omogućen neograničen prijenos podataka sukladno člancima 25. i 26. iste Direktive.
8. U ovom Mišljenju željeli bismo formulirati niz razmatranja s naglaskom na implikacije koje Sporazum ima na zaštitu podataka, s ciljem davanja uputa o najvažnijim zaštitnim mjerama koje treba uključiti u buduće bilateralne sporazume koje će EU sklopiti za potrebe olakšavanja automatske razmjene informacija o financijskim računima.

III. ZAKLJUČAK

29. U svjetlu prethodno iznesenih razmatranja, uzimamo u obzir činjenicu da se provedba globalnog standarda smatra potrebnom za suzbijanje porezne utaje i da se time osiguravaju ravnopravni uvjeti za tržišne subjekte.
30. Međutim, smatramo da je u fazi pregovora trebao biti napravljen niz ispravaka Sporazuma kako bi se bolje riješila pitanja zaštite podataka. Sada pozivamo zakonodavca EU-a na uvođenje takvih mjera za zaštitu podataka u budućim mjerama kojima se provodi Sporazum i u budućim bilateralnim sporazumima koji će se sklopiti s drugim zemljama u istom području. Posebice, bilo koji sličan ugovor ili buduća provedbena mjera treba:
 - osigurati razmjernost obrade podataka te uvjetovati prikupljanje i razmjenu poreznih informacija postojanjem stvarnog rizika od porezne utaje i uvesti kriterije za izuzimanje niskorizičnih računa iz izvješćivanja,
 - ograničiti svrhu obrade podataka na ostvarenje legitimnog cilja politike i spriječiti uporabu u dodatne svrhe bez obavještanja osoba čiji se podaci obrađuju,

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 2003/48/EZ od 3. lipnja 2003. o oporezivanju dohotka od kamate na štednju (SL L 157, 26.6.2003., str. 38.).

⁽²⁾ Pismo Radne skupine iz članka 29. od 18.9.2014. o OECD-ovu zajedničkom standardu izvješćivanja, dostupno na http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf

⁽³⁾ Odluka Komisije 2000/518/EZ od 26. srpnja 2000., dostupna na <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX:32000D0518>

- osigurati točne informacije osobama čiji se podaci obrađuju (sukladno članku 10. Direktive o zaštiti podataka) s obzirom na svrhu i načine obrade njihovih financijskih podataka, uključujući primatelje njihovih podataka,
- odrediti eksplicitne standarde sigurnosti i zaštite podataka kojih se moraju pridržavati privatna i javna tijela zadužena za prikupljanje i razmjenu poreznih informacija (*ugrađena zaštita privatnosti*). Također treba predvidjeti sankcije u slučaju kršenja tih odredaba,
- predvidjeti eksplicitno razdoblje zadržavanja koje se primjenjuje na razmijenjene porezne informacije i naložiti njihovo brisanje čim se takve informacije više ne obrađuju za potrebe borbe protiv porezne utaje.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. srpnja 2015.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

Pomoćnik Europskog nadzornika za zaštitu podataka
